

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EVROPSKÉ REVOLUCE 1848/1849

ČÍSLO DUM: VY_32_INOVACE_OBN_2,3_27

Základní charakteristika

- V letech 1848 a 1849 se v Evropě rozhořelo na **50** revolucí
- Tzv. **JARO NÁRODŮ**
- V Itálii, Francii, Prusku, Rakousku, v Uhrách, v Praze,...
- Všechny revoluce byly úspěšně **potlačeny násilím**
- Žádná z těchto revolucí neměla žádoucí výsledek (jen škody, hromady mrtvol a následné represe), ale vrhla do politiky masy lidí
- Jediným ústupkem revolučnímu tlaku bylo **ZRUŠENÍ ROBOTY za výkup** na celém území Rakouska (do praxe vešlo s letitým zpožděním)

Příčiny

- Inspirace VFR (ukázala, že když se chce....)
- Veliká **neúroda** 1846 a 1847 způsobila **bídu a hlad** (+ epidemie tyfu a cholery) (např. v Irsku zemřel na hladomor 1 milion lidí, další 2 miliony uprchly ze země, hl. do USA)
- **Ekonomická krize** (nezaměstnanost, krachy v obchodu, rozpad evropského bankovníctví)
- **Nespokojenost s absolutismem**, po př. s monarchismem, touha po demokratizaci polit. systému
- **Národnostní otázky**: touha Italů a Němců po sjednocení národa, touha menších národů po emancipaci ve větších říších (tzv. národní obrození)
- Volání po zmírnění **sociálních rozdílů**, po př. po sociální spravedlnosti

Politické síly v revoluci

LIBERÁLOVÉ CHTĚLI:

- Bez násilí (dohodou s panovníky)
- Konstituční monarchii
- Občanské svobody
- Odstranění roboty za výkup

RADIKÁLOVÉ CHTĚLI:

- I násilím
- Republiku
- Národní svébytnost
- Sociální spravedlnost
- (Vznikl např. Komunistický manifest (Marx + Engels))

Revoluce v Praze

- Už v březnu 1848 schůze ve Svatováclavských lázních, sestavili **PETICI** císaři, chtěli:
  - Zrovnoprávnit češtinu s němčinou
  - Posílit českou samosprávu
  - Prosadit občanská práva
  - Zkvalitnit vzdělávání
- Červen 1848 **POVSTÁNÍ V PRAZE**
- Boj na barikádách trval týden, **poraženi** vojskem knížete Windischgrätze (56 mrtvých, zemřela i generálova manželka)
- Pražské povstání ukončilo i všeslovanský sjezd v Praze

Hořící staroměstské mlýny po Windischgrätzově bombardování Prahy v červnu 1848,

vyhledejte ilustrační foto/

Rakouský císař

- Panovníkem v rakouské monarchii byl tehdy **Ferdinand V. „Dobrotivý“** (jeho mírná retardace parodována např. v díle Král Lávra do K. H. B.)
- Čelil revolucím v Praze, v Uhrách , 3x ve Vídni
- Uprchl s dvorem do Olomouce, kde se vzdal koruny ve prospěch svého synovce Františka Josefa I. (v Arcibiskupském paláci je pamětní deska)

Nový císař a 50. léta

- **František Josef I.** Habsburk (1830-1916)
- Korunován v Olomouci, měl 18 let
- Obnovil habsburský **absolutismus**
- 50. léta v Čechách: „Časy zaživa pohřbené“, éra Alexandra Bacha, pomsta za povstání:
  - **Pronásledování** českých politiků a spisovatelů
  - **Řádění** cenzury
  - **Germanizace** a omezení české kultury (vychází jediný časopis, z knih jen Babička a Kytice)
- Absolutismu se císař vzdal, až když prohrál první válku (1861), pak konstituční monarchie, od r. 1867 dualistická (Rakousko-Uhersko)
- Česká kultura nabrala nový dech s nástupem **májovců** r. 1858

BARABÁS, M.: Portrét císaře Františka Josefa I.
(1853), BLAAS, J. von: František Josef I., zdroj:

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b4/KaiserFranzjosef1853-1-.jpg> 1.5.2014

Zodpovězte otázky

- Jaké byly příčiny vlny revolucí v Evropě r. 1848 (popř. 1849)?
- Jaké konkrétní výsledky revoluce přinesly?
- Znáte jiné období v dějinách, kdy by vypukly revoluce v řadě zemí najednou?
- Dovedete si představit, jaký pokrok představovalo zrušení roboty?

Literatura a zdroje

- ČAPEK, V., PÁTEK, J. *Dějepis pro střední odborné školy*. Praha: Scientia, 2001.